UK International Development
Partnership | Progress | Prosperity

EGED programme

ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ

Лоиҳаҳои хурди иқтисодии ҷамоатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: таҷрибаҳои рушди маҳал ва афзоиши даромадҳо

Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш. Хуҷанд) ва ТҶ "Фидокор" (Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Хатлон, ш.Бохтар) бо дастгирии ТҶ "Институти сиёсати рушд" (Ҷумҳурии Қирғизистон, ш. Бишкек) дар доираи Барномаи "Идоракунии самаранок барои рушди иқтисодӣ" (минбаъд - Барномаи EGED) таҳия шудааст.

Барномаи EGED барномаи Вазорати корҳои хориҷӣ, ҳамкорӣ ва рушди Британияи Кабир (FCDO) мебошад, ки дар солҳои 2020–2026 дар Қазоқистон, Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ӯзбекистон амалӣ гардида, ҳадафи он баланд бардоштани самаранокӣ, ҳисоботдиҳӣ ва шаффофияти татбиқи ислоҳоти афзалиятноки иқтисодӣ мебошад.

Яке аз лоиҳаҳои амалишаванда дар доираи Барномаи EGED ин мусоидат ба рушди минтақаҳо ва сатҳи маҳаллии идоракунӣ барои беҳтар намудани нишондиҳандаҳои иқтисодӣ тавассути банақшагирӣ ва идоракунии самаранок дар асоси маълумот, инчунин пайдо намудани имкониятҳо барои ҷалби сармоягузорӣ равона шудааст. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2025–2026 Барномаи EGED таҳияи тавсияҳоро барои такмил додани банақшагирии рушди иқтисодӣ дар сатҳи ҷамоатҳо, инчунин татбиқи микролоиҳаҳои намоишии иқтисодиро дастгирӣ намуд, ки дар мисоли онҳо баъзе ҷамоатҳо имконият пайдо карданд рушди иқтисодиро бо дарназардошти тахассуси иқтисодии минтақа, рушди занҷираҳои арзиши иловашуда ва афзоиши даромад тақвият диҳанд.

Маълумоти иловагӣ: https://eged-ca.org/ ва Sherzod.Shamiev@fcdo.gov.uk

Саодат

МИКРОЛОИҲАҲО ДАР ВИЛОЯТИ СУҒД
Татбиқкунанда: ТҶ "САОДАТ"

ЛОИҲАИ «Рушди занбӯрпарварӣ»

Ноҳия/Шаҳр:	Конибодом
Ҷамоат:	Пулотон
Роҳбари лоиҳа:	Барно Икромова, СИ "Асали Конибодом"

Дастгирӣ:
харидани трейлер барои интиқоли занбӯри асал ва таҷҳизоти занбӯрпарварӣ.

Натиҷаи интизоршаванда:

↑ **80%** афзоиши ҳаҷми истеҳсолот;

↑ **100%** афзоиши даромади хоҷагиҳои деҳқонӣ *(то 10,000 сомонии иловагӣ дар як сол);*

3 ҷойи нави корӣ *(аз ҷумла барои занон, ҷавонон ва маъюбон).*

Арзиши лоиҳа:
50,000 сомонӣ,
ки аз он 45,000 сомонӣ ҳамчун грант ва 5,000 сомонӣ саҳми шахсӣ гирифта шудааст.

Баҳрабарон:
55 сокини ҷамоат.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
Лоиҳа бо афзалиятҳои иқтисодии минтақа мувофиқ буда, ба рушди кишоварзӣ, афзоиши шуғл ва тақвияти иқтидори содиротии минтақа мусоидат мекунад; бозори фурӯшро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон васеъ мекунад ва ба бозорҳои кишварҳои ИДМ дастрасӣ пайдо мекунад .

UK International Development
Partnership | Progress | Prosperity

EGED programme

ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ

МИКРОЛОИҲАҲО ДАР ВИЛОЯТИ ХАТЛОН

Татбиқкунанда: ТҶ «ФИДОКОР»

ЛОИҲАИ "Истеҳсоли гӯшти мурғобӣ ва тухм"

Ноҳия/Шаҳр: Левакант
Ҷамоат: Вахдат
Роҳбари лоиҳа: Шарифзода Садриддин

Дастгирӣ:
харидории 5 адад инкубатор бо ғунҷоиши 1,056 тухмӣ ҳар кадомаш, хариди якдафъинаи хӯроки парранда – 3,600 кг.

Натиҷаи интизоршаванда:

- ↑ афзоиши ҳаҷми истеҳсолот ба маблағи **6,500** *сомонӣ ҳар моҳ;*
- ↑ афзоиши даромади хоҷагӣ ба **25%** дар соли аввал;
- таъсиси **8** ҷойи нави корӣ,
- густариши бозори фурӯш дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва баромадан ба бозори Ӯзбекистон.

Арзиши лоиҳа:
187,680 сомонӣ,
ки аз он 51,600 сомонӣ ҳамчун грант ва 136,080 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
10,000
нафар сокинони ҷамоат.

Занҷираи арзиши иловашуда (ЗАИ) ва саҳм дар рушди ҷамоат:
фурӯши тухми мурғобӣ ҳамчун маҳсулоти тару тоза, инчунин маҳсулоти дуддодашуда, фермерӣ ё омода барои пухтупаз (яъне афзоиши арзиши иловашуда); ҳамгироии минбаъда бо дигар маҳсулотҳо (истеҳсоли нимтайёрҳо, таомҳои лазиз /деликатесҳо) барои густариши занҷираи арзиши иловашуда. Мавҷудияти базаи хӯроки чорво, малакаҳои аграрии аҳолӣ ва афзоиши талабот ба маҳсулоти маҳаллӣ шароити мусоидро барои рушди устувори паррандапарварӣ, баланд бардоштани шуғл ва гуногунсозии манбаъҳои даромади хонаводаҳои деҳот фароҳам меорад.

ЛОИҲАИ "Баланд бардоштани самаранокии парвариши қулфинай дар гармхонаҳои мавсимӣ тавассути дастрас намудани мини-трактор (мотоблок) ва таҷҳизоти кишоварзӣ"

Ноҳия/Шаҳр: Вахш
Ҷамоат: Зарнисор
Роҳбари лоиҳа: Маҷидова Идимоҳ

Дастгирӣ:
харидории мотоблок бо якчанд олоти васлшавандаи кишоварзии ивазшаванда, аробача бо ғунҷоиши 800 кг барои парвариши қулфинай ва расонидани хизмат ба фермерони ҷамоат.

Натиҷаи интизоршаванда:

- ↑ афзоиши ҳаҷми истеҳсол ба маблағи **10,000** сомонӣ дар мавсими аввал;
- ↑ афзоиши даромади хоҷагӣ ба **35%**
- таъсиси **5** ҷойи нави корӣ,
- васеъ намудани навъҳои маҳсулоти тайёр ва ҷорӣ намудани хизматрасониҳои нав (шудгоркунӣ, молакунӣ, ҳамлу нақли бор ва ғайра).

Арзиши лоиҳа:
81,300 сомонӣ,
ки аз он 73,800 сомонӣ ҳамчун грант гирифта шудааст ва 7,500 сомонӣ саҳми худӣ мебошад.

Баҳрабарон:
1,500
нафар сокинони ҷамоат.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
лоиҳа ба механикунонии истеҳсолоти кишоварзӣ, баланд бардоштани ҳосилнокии меҳнат, васеъ намудани майдонҳои парвариши қулфинай, таҳкими занҷири маҳаллии арзиши иловашуда ва зиёд намудани даромади хоҷагиҳои деҳот мусоидат менамояд.

ЛОИҲАИ "Chicken Love"

Ноҳия/Шаҳр: Конибодом
Ҷамоат: Пулотон
Роҳбари лоиҳа: Юсупов Азимҷон, *СИ "Абдулло"*

Дастгирӣ:
харидани таҷҳизот барои васеъ кардани ҳаҷми истеҳсол ва фурӯши таъомҳои тезтайёр (таъомҳои мурғӣ, гамбургер, картошкабирён ва ғайра).

Натиҷаи интизоршаванда:
- ↑ афзоиши **80%** ҳаҷми истеҳсолот *(аз 800 то 1 440 адад маҳсулот дар як моҳ)*,
- ↑ афзоиши **50%** фоидаи моҳона *(тақрибан 5000 сомонӣ)*,
- **2** ҷойи нави корӣ *(асосан барои ҷавонон ва занон)*.

Арзиши лоиҳа:
24,443 сомонӣ,
ки аз он 21,999 сомонӣ грант ва 2,444 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
166
сокини ҷамоат.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
Истифодаи маҳсулоти маҳаллӣ ба рушди бозори дохилӣ ва бахши хизматрасонӣ мусоидат мекунад. Лоиҳа ба рушди тиҷорати хурд ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ дар соҳаи хизматрасонии хӯроквории мусоидат мекунад.

ЛОИҲАИ "Рушди фермаи мурғпарварӣ барои истеҳсоли тухми мурғ"

Ноҳия/Шаҳр: Конибодом
Ҷамоат: Р. Ҳамборов
Роҳбари лоиҳа: ҶДММ "Тухми Бехтарин"

Дастгирӣ:
харидани принтери лазерӣ барои тамғагузории маҳсулот (тухм).

Натиҷаи интизоршаванда:
- ↑ баланд бардоштани ҳосилнокӣ то **85%** истеҳсоли тухм,
- ↑ афзоиши ҳаҷми истеҳсолот ба андозаи **15%** *(илова бар 60,000 дона тухм дар як моҳ)*,
- **2** ҷойи нави корӣ,
- ↑ афзоиши даромади ширкат ба андозаи **20%** *(8,000-10,000 сомонӣ дар як моҳ)*,
- ва васеъ кардани бозори фурӯш тавассути ҷорӣ намудани тамғагузорӣ.

Арзиши лоиҳа:
31,251 сомонӣ,
ки аз он 28,126 сомонӣ грант ва 3,125 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
сокинони ҷамоатҳои Р. Ҳамробоев ва Пулотон.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
васеъ кардани корхонаи мавҷуда бо системаи муқарраршудаи истеҳсол ва фурӯш; мутобиқат бо афзалиятҳои иқтисодии ҷамоат, ки ба рушди бахши кишоварзӣ ва амнияти озуқаворӣ худуд (таъмини ҷамоат бо тухм), коҳиш додани вобастагӣ аз маҳсулоти воридотӣ нигаронида шудааст.

ЛОИҲАИ "Тайёр кардани нонҳои анъанавии ҳамвор"

Ноҳия/Шаҳр: Конибодом
Ҷамоат: Пулотон
Роҳбари лоиҳа: Нонвойхонаи "Нонҳои болаззат"

Дастгирӣ:
Дарёфт ва хариди таҷҳизоти иловагӣ (миксер, тандур, мизҳои корӣ) ва фароҳам овардани муҳити муосири корӣ.

Натиҷаи интизоршаванда:
- ↑ **50%** афзоиши ҳаҷми истеҳсол *(то 5,000 дона нон дар як моҳ, аз ҷумла "Фатири равғанини чормағздор ва нони орошӣ")*
- ↑ **80%** афзоиши даромади корхонаҳо *(8,000 сомонӣ дар як моҳ)*,
- **2** ҷойи нави корӣ,
- ва васеъ кардани бозори фурӯш дар шаҳри Конибодом ва дигар минтақаҳо.

Арзиши лоиҳа:
11,000 сомонӣ,
ки аз он 10,000 сомонӣ грант ва 1,000 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
90
нафар сокинони ҷамоат.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
мувофиқат ба авдавиятҳои иқтисодӣ, ки ба инкишофи тиҷорати хурд ва бахши хӯроквории нигаронида шудааст; доштани устуворӣ аз ҳисоби талаботи доимӣ ба маҳсулоти анъанавии нонӣ; мусоидат ба пахшнавии фарҳанги маҳаллии пухтупаз дар минтақа.

ЛОИҲАИ "Таъсиси ҷойҳои корӣ барои занони деҳот"

Ноҳия/Шаҳр: Ҷаббор Расулов
Ҷамоат: Ғулакандоз
Роҳбари лоиҳа: ҶДММ "Бонувони Гулиҷаҳон"

Дастгирӣ: хариди таҷҳизоти дӯзандагӣ.

Натиҷаи интизоршаванда:

- Афзоиши истеҳсол **30%** *(100 адад дар як моҳ);*
- даромад **45%** *(то 4,400 сомонӣ);*
- васеъ кардани бозори фурӯш дар дохили ноҳия ва минтақа;
- васеъ кардани доираи шарикон (таъминоти мавод аз Тошканд, пайдо намудани мизоҷони нав дар бозори дохилӣ).

Арзиши лоиҳа:
25,800 сомонӣ, ки аз он 23,220 сомонӣ грант ва 2,580 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
67 нафар сокинони ҷамоат.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
шуғли расмии занон, даромади устувор ва рушди касбӣ, ки ба коҳиш додани бекорӣ, тақвияти истиқлолияти иқтисодии занон ва дастгирии оилаҳои деҳот мусоидат мекунад.

ЛОИҲАИ "Коркарди донаҳои зардолу барои саноати хӯрокворӣ"

Ноҳия/Шаҳр: Конибодом
Ҷамоат: Р. Хамбороев
Роҳбари лоиҳа: СИ "Умед"

Дастгирӣ: Хариди таҷҳизот барои тоза кардани донаҳои зардолу.

Натиҷаи интизоршаванда:

- **60%** афзоиши ҳаҷми коркард *(то 2-3 тонна донаҳо дар як моҳ);*
- **70%** афзоиши даромад *(то 10,000-12,000 сомонӣ дар як моҳ);*
- **2** ҷойи нави корӣ, *аз ҷумла 1 барои зан ва 1 барои ҷавони то 28-сола;*
- васеъ кардани бозори фурӯш дар вилояти Суғд ва дигар минтақаҳои Тоҷикистон;
- ҳамкорӣ бо мағозаҳои қаннодӣ, нонвойхонаҳо, ширкатҳои тиҷоратӣ ва харидорони яклухт.

Арзиши лоиҳа:
33,000 сомонӣ, ки аз он 29,700 сомонӣ грант ва 3,300 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
сокинони шаҳрҳои Конибодом ва Исфара.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
Ҳадафи лоиҳа аз рушди коркард ва истеҳсоли донаҳои зардолу барои саноати қаннодӣ ва хӯрокворӣ иборат мебошад. Донаҳо дар саноати хӯрокворӣ, қаннодӣ ва ороишот (косметика) истифода шуда, талабот ба онҳо дар дохили кишвар вуҷуд дорад ва инчунин содирот ҳам мешавад.

ЛОИҲАИ "Парвариши сабзавот дар заминҳои каммасраф"

Ноҳия/Шаҳр: Ҷаббор Расулов
Ҷамоат: Гулхона
Роҳбари лоиҳа: Отамуродов Анорқул

Дастгирӣ: Насби системаи гармидиҳӣ барои нигоҳ доштани ҳарорати оптималӣ барои парвариши сабзавот дар тӯли сол.

Натиҷаи интизоршаванда:

- Афзоиши истеҳсолот **20%**
- Даромад **16%** *(то 2,300 сомонӣ);*
- **3** ҷойи нави корӣ;
- васеъшавии бозори фурӯш дар дохили ноҳия ва минтақа;
- васеъшавии доираи мизоҷон.

Арзиши лоиҳа:
31,900 сомонӣ, ки аз он 29,000 сомонӣ грант ва 2,900 сомонӣ саҳми шахсӣ мебошад.

Баҳрабарон:
сокинони ҳамаи ҷамоатҳои ноҳия ва минтақаҳои атроф.

ЗАИ ва саҳм дар рушди ҷамоат:
рушди сабзавотпарварӣ бо истифода аз хоки ҳифзшуда; дар қитъаи 630 м² гармхона сохта шуд, ки дар он сабзавот (помидор, бодиринг кабудӣ, шалғамча) бо ҳосилнокии баланд (аз 2-3 то 5 маротиба ҳосил дар як сол) парвариш карда мешаванд; истифодаи оқилонаи захираҳои замин ва кишоварзии устувор.